

1.Γενικά Στοιχεία

Τάξη – Μάθημα: Α Δημοτικού - Εργαστήριο Δεξιοτήτων

Ενότητα 10η: Πώς μαγείρευαν παλιά οι άνθρωποι στην Κρήτη;

Χρονική Διάρκεια: 3 Διδακτικές ώρες (135')

2.Διδακτικοί Στόχοι

Μετά το τέλος της διδασκαλίας, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- ✓ Να κατανοήσουν πως παλαιότερα οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν σκεύη φτιαγμένα από διαφορετικά υλικά για να παρασκευάσουν την τροφή τους και να μαγειρέψουν σε σχέση με σήμερα
- ✓ Να κατατάξουν τα σκεύη αυτά σε κατηγορίες, αυτά που χρησιμοποιούσαν για την προετοιμασία του μαγειρέματος, αυτά που χρησιμοποιούσαν για το ψήσιμο στο φούρνο, αυτά που μαγείρευαν στη φωτιά
- ✓ Να συσχετίσουν τα σκεύη που χρησιμοποιούσαν παλιά οι άνθρωποι στην Κρήτη με αυτά που χρησιμοποιούμε σήμερα

3.Προαπαιτούμενες Γνώσεις και Δεξιότητες

Συνέχεια από την προηγούμενη ενότητα

4.Διδακτική Μεθοδολογία

4α. Διδακτικές Προσεγγίσεις:

Συζήτηση, καθοδηγούμενη μάθηση, ομαδοσυνεργατική μάθηση

4β. Διδακτικά Μέσα / Υλικοτεχνική Υποδομή:

- ✓ Κάρτες με μαγειρικά σκεύη για την παρασκευή της τροφής
- ✓ Χρωματιστές πλαστελίνες
- ✓ Φύλλο εργασίας: Σταυρόλεξο για τα Σκεύη Μαγειρικής

5.Δομή Μαθήματος (Αναλυτική Περιγραφή)

5α. Νοιάζομαι:

Φέρνουμε στην τάξη μια «πήλινη κατσαρόλα» ή αν δεν είναι εφικτό αυτό, τότε δείχνουμε την αντίστοιχη κάρτα από τις κάρτες της ενότητας. Προκαλούμε συζήτηση με ερωτήσεις, όπως:

- Τί νομίζετε πως είναι αυτό παιδιά;
- Τί το έκαναν παλιά οι άνθρωποι αυτό;
- Μοιάζει με αυτά που έχουμε σήμερα στην κουζίνα μας;
- Γιατί οι άνθρωποι παλιά δεν είχαν στην κουζίνα τους αυτά που έχουμε εμείς σήμερα για να μαγειρεύουμε;

Δείχνουμε στους μαθητές άλλες κάρτες, όπως: μια πινακωτή, μια ξύλινη τάβλα, μια ξύλινη σκάφη, μια πήλινη λεκάνη, κ.α. Κάνουμε ερωτήσεις ανάλογες όπως εκείνες στην προηγούμενη παράγραφο.

Σιγά – σιγά εισάγουμε την λέξη «σκεύος – σκεύη» και εξηγούμε στα παιδιά τί σημαίνει αυτή η λέξη.

Επέκταση: Μπορούμε να καλέσουμε στην τάξη μας έναν μάγειρα ή μία μαγείρισσα που να έχει ασχοληθεί με την παραδοσιακή μαγειρική της Κρήτης. Εκείνος/η κρατάει διάφορα σκεύη της παραδοσιακής κρητικής κουζίνας και εξηγεί στα παιδιά πως τα χρησιμοποιούσαν παλαιότερα οι άνθρωποι στην καθημερινότητά τους.

Διάρκεια 15΄

5β. Μαθαίνω:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5β1. Παιχνίδι Αντιστοίχισης

Ζητάμε από τα παιδιά να παρατηρήσουν την Πυραμίδα της Κρητικής Διατροφής που κρεμάμε στον πίνακα. Ζητάμε από ένα – ένα παιδί να σηκωθεί και να διαλέξει μια τροφή (π.χ. σιτάρι). Τα υπόλοιπα παιδιά ρωτούν: «Βασιλιά – βασιλιά τί μαγειρεύεις;». Ζητάμε από το παιδί που έχει σηκωθεί να σκεφτεί κάτι που τρώγεται και το οποίο φτιάχνεται με σιτάρι (π.χ. ψωμί). Απαντάει λοιπόν «ψωμί», και τα υπόλοιπα παιδιά όλα μαζί αν

τους αρέσει αυτή η τροφή υποκρίνονται πως τρώνε με ευχαρίστηση και αν δεν τους αρέσει υποκρίνονται αντίστοιχα με μια αρνητική έκφραση. Στη συνέχεια ρωτάμε τα παιδιά: Πώς φτιάχνεται το ψωμί από το σιτάρι; Ποιά σκεύη χρησιμοποιούσαν παλιά οι άνθρωποι για να φτιάξουν το ψωμί τους; Αφήνουμε τα παιδιά να απαντήσουν ελεύθερα και στη συνέχεια τους δείχνουμε μία κάρτα από τα σκεύη παρασκευής και μαγειρέματος τροφής στην Κρήτη. Ζητάμε από τα παιδιά να απαντήσουν με ένα «ναι» ή με ένα «όχι» για το αν χρησιμοποιείται αυτό το σκεύος για την παρασκευή του ψωμιού. Αν χρησιμοποιείται το δίνουμε στο παιδί που είναι όρθιο και υποκρίνεται πως θα μαγειρέψει. Στο τέλος ζητάμε από το παιδί αυτό να μετρήσει και να πει πόσα σκεύη χρειάζονται για την παρασκευή του ψωμιού.

Μπορούμε να συνεχίσουμε το παιχνίδι, ζητώντας από κάποιο άλλο παιδί να σηκωθεί στον πίνακα και να διαλέξει μια άλλη τροφή από την Πυραμίδα της Κρητικής Διατροφής. Το παιχνίδι συνεχίζεται όπως πριν.

Διάρκεια 15'

5γ. Δρω:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5γ1. «Ας ζυμώσουμε όπως παλιά»

Επισκεπτόμαστε ένα λαογραφικό μουσείο (ή ιστορικό) ή ακόμα καλύτερα ένα αγροτόσπιτο που να διαθέτει παραδοσιακό ξυλόφουρνο. Αν επιλέξουμε λαογραφικό μουσείο θα ζητήσουμε να γίνει ξενάγηση στην αίθουσα με τα σκεύη προετοιμασίας της τροφής ή του μαγειρέματος. Σε κάποια λαογραφικά μουσεία υλοποιούν εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την παρασκευή του ψωμιού (π.χ. Αρόλιθος, Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μονής Αγ. Κυριακής, κ.α.). Αν επιλέξουμε να επισκεφτούμε κάποιο αγροτόσπιτο με παραδοσιακό ξυλόφουρνο, τότε ζητάμε από 2-3 γιαγιάδες να έρθουν για να βοηθήσουν τα παιδιά να ζυμώσουν με τον παραδοσιακό τρόπο και να ψήσουν το ψωμί τους στο φούρνο.

Διάρκεια 35'

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5γ2. «Κατασκευάζω το δικό μου σκεύος»

Δίνουμε στα παιδιά χρωματιστές πλαστελίνες και τους ζητάμε να φτιάξουν το δικό τους τσουκάλι ή τη δική τους πήλινη λεκάνη.

Διάρκεια 20΄

5δ. Θυμάμαι:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5δ1. Παιχνίδι εικόνων «Το Μαγικό Τσουκάλι»

Χρησιμοποιήστε τις κάρτες μαγειρικών σκευών της Κρητικής Κουζίνας. Τοποθετήστε τις κάρτες μέσα στο τσουκάλι. Ζητάμε από τους μαθητές να τραβήξουν μια από τις κάρτες τυχαία και να την περιγράψουν - σχολιάσουν.

Παράδειγμα: Με θέμα συζήτησης τα πήλινα σκεύη, ο εκπαιδευτικός μπορεί να ρωτήσει τους/τις μαθητές/τριες για τις χρήσεις που νομίζουν ότι έχουν τα σκεύη αυτά. Κατόπιν ο εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές περισσότερες πληροφορίες για τις χρήσεις των σκευών και τον τρόπο μαγειρέματος. Όταν όλες οι εικόνες θα έχουν βγει από το τσουκάλι, γίνεται συζήτηση και παραλληλισμός για το ποια σκεύη χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν και τα αντίστοιχα που χρησιμοποιούνται σήμερα.

Διάρκεια 20΄

5ε. Ελέγχω:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5ε1. Φύλλο Εργασίας: Σταυρόλεξο για τα Σκεύη Μαγειρικής

Εκτυπώστε από ένα αντίγραφο για κάθε μαθητή/τρια και δώστε τους χρόνο να το λύσουν μόνοι/ες τους. Στη συνέχεια, βεβαιωθείτε ότι όλοι/ες οι μαθητές/τριες έχουν τις σωστές απαντήσεις.

Διάρκεια 15΄

Ερωτήσεις προβληματισμού:

- Πιστεύετε πως παλιά οι άνθρωποι στην Κρήτη χρησιμοποιούσαν τα ίδια σκεύη για την παρασκευή της τροφής τους και το μαγείρεμα;

υπάρχουν διαφορές με τα σημερινά σκεύη μαγειρικής; ποιές είναι; (υλικά)

- Μπορούμε άραγε βλέποντας ένα σκεύος από τα παλιά να αναγνωρίσουμε πώς το χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι στην Κρήτη παλαιότερα;
- Με ποιο υλικό κυρίως κατασκεύαζαν παλαιότερα οι άνθρωποι τα σκεύη στην κουζίνα τους;
- Γιατί σήμερα δεν χρησιμοποιούμε συχνά σκεύη φτιαγμένα από πηλό, από πέτρα και από ξύλο; (νέα υλικά, πιο εύχρηστα, πιο ελαφριά, πιο οικονομικά, κ.α.)

Διάρκεια 15'

5στ. Υλικό για το σπίτι

Τα Φύλλα εργασίας

6. Παρατηρήσεις από τη διδασκαλία

Συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό:

<https://www.agriniopress.gr/paradosiaka-skeyi-kai-ergaleia-magei/>

<https://www.lifo.gr/tropos-zois/gefsi/etsi-mageireyan-stin-arhaia-kriti>